

ДОДАТОК А
Графічний матеріал атестаційної роботи

Харківський національний університет радіоелектроніки

Кафедра ЕОМ

**Бездротова сенсорна мережа на основі інтелектуальних
мобільних об'єктів**

Атестаційна робота

Другий (магістерський) рівень

Автор:

Федорченко А.О.
студ. гр. КСМзм-19-1

Керівник:

Токарев В.В.
доц. каф. ЕОМ

МЕТА І ЗАДАЧІ РОБОТИ

2

МЕТОЮ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ є розробка алгоритму взаємодії двох інтелектуальних мобільних об'єктів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ:

- ❖ провести огляд бездротових мереж;
- ❖ провести огляд протоколів маршрутизації мобільних самоорганізуючих мереж;
- ❖ провести огляд стратегій групового управління інтелектуальними мобільними об'єктами.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ

3

В даний час бездротові самоорганізуючі мережі різко розширили область свого застосування.

Актуальність таких мереж визначається стрімким розвитком мікроелектроніки і появою різних автономно діючих механізмів, які мають потребу в безперервному обміні інформацією зі своїм оточенням, а також з інформаційно-керуючими центрами.

Але, так як пристрої можуть переміщатися, а бездротові з'єднання мають обмежений радіус дії, доступність вузла в невизначений момент часу не може бути гарантована. Виходячи з цього, можна виявити основну проблему створення самоорганізуючих мобільних мереж - оптимальна побудова маршруту передачі даних від джерела до адресата.

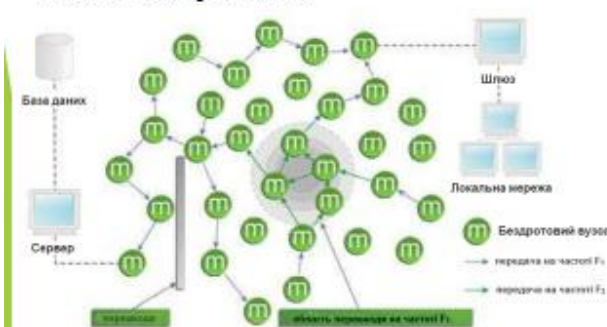
МОБІЛЬНІ САМООРГАНІЗУЮЧІ МЕРЕЖІ

4

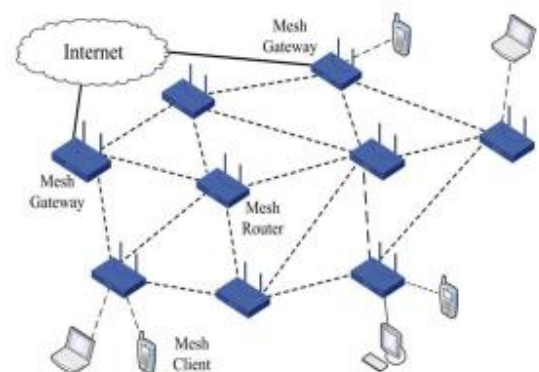
Топологія мережі MANET

Топологія мережі WSN

Топологія мережі Mesh

ПРОТОКОЛИ МАРШРУТИЗАЦІЇ

5

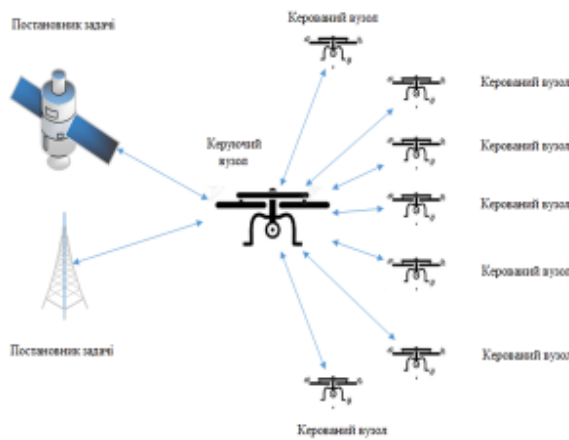
СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ МОБІЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

6

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ МОБІЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

7

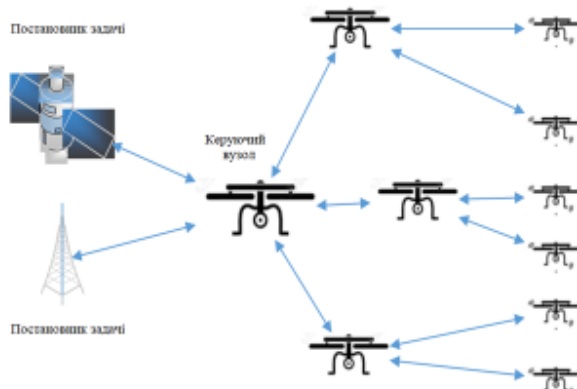

Перший підхід — передбачає централізоване єдинопочаткове формування стратегії управління, яке виконується деяким «центром» (стаціонарним або мобільним), який отримує і обробляє всю необхідну інформацію, планує і керує діями всіх об'єктів групи.

Основним недоліком централізованих стратегій є низька живучість такої системи, адже вихід з ладу центру управління унеможливує подальше виконання завдання.

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ МОБІЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

8

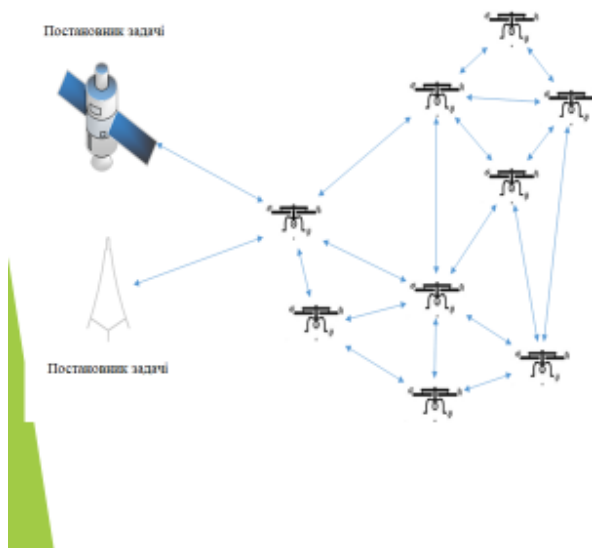

Другий підхід — передбачає централізоване ієрархічне формування стратегії управління. На відміну від централізованої єдиноначальної стратегії групового управління, при ієрархічній стратегії істотно знижується складність задачі, розв'язуваної окремим «центром», що, в свою чергу, підвищує рівень оперативності прийняття рішень.

Всі системи групового управління, що використовують централізовану стратегію, мають істотний недолік — це їх низька живучість.

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ МОБІЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

9

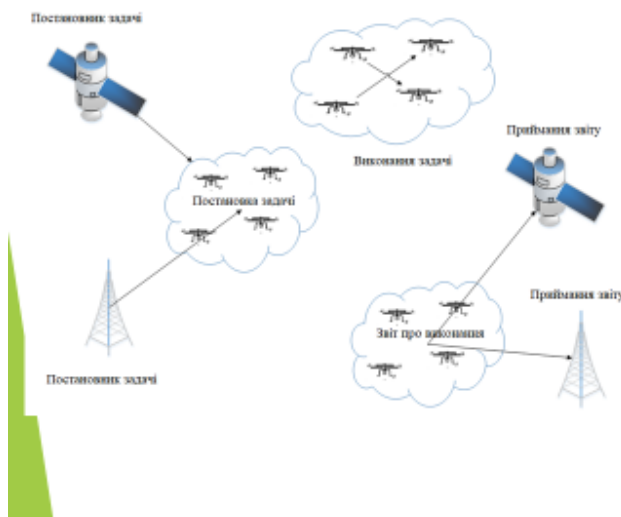

Третій підхід – децентралізована колективна стратегія прийняття рішення і управління переноситься всередину групи і покладається на самі об'єкти.

Між об'єктами управління відбувається активний обмін поточною інформацією, а також результатами аналізу ситуації засобами і методами, які задіяні в окремих об'єктах. Це вимагає організації високонадійного каналу зв'язку для забезпечення групової взаємодії. Складність реалізації цього підходу також пов'язана з об'єктивними конфліктними ситуаціями, які виникають при колективному прийнятті рішень.

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ МОБІЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

10

Четвертий підхід – децентралізована «зграйна» стратегія управління. Коли кожен об'єкт групи приймає рішення самостійно, (обмінюючись інформацією з іншими з групи, тільки в особливому випадку) спираючись на власний досвід – самостійне формування стратегії.

Цей підхід, який ще називають «зграя», реалізується в тому випадку, коли кожен об'єкт групи виконує своє завдання і тим самим вносить особистий внесок у вирішення спільних системних задач групи.

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

11

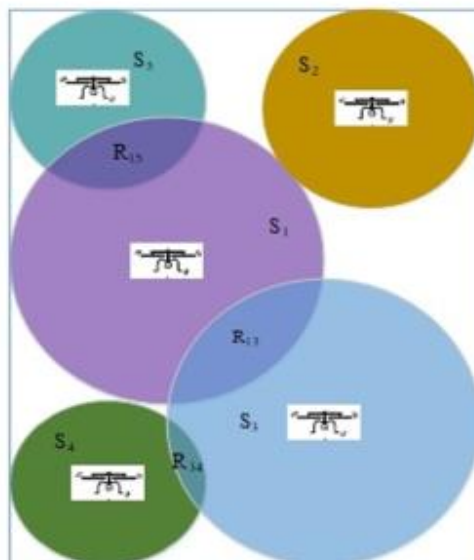
В даний час існує безліч завдань, що виникають при управлінні групою, що складається з n - Drone, які мають різне функціональне призначення.

Одним із завдань, які можуть вирішуватися при управлінні n - Drone, є завдання оптимального покриття n -

Drone деякої поверхні, на якій вони функціонують

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

12

Припустимо, в середовищі функціонує група $\mathcal{R}$ з $Drone_{ij}$, яка може обробити деяку територію площею S .

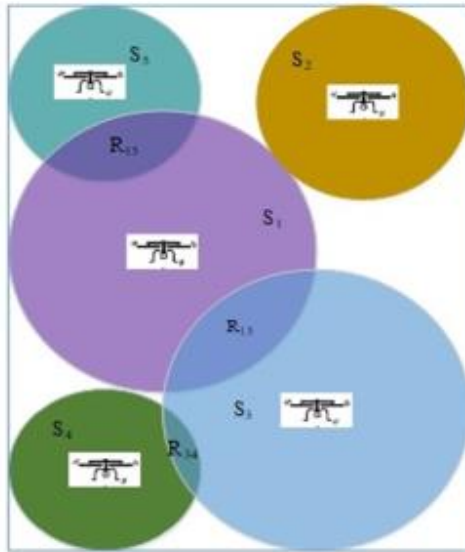
Окремий $Drone_{ij} \in \mathcal{R}$ може обробити площу:

$$S_i = \pi R^2$$

де R - радіус області, яку обробляють

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

13

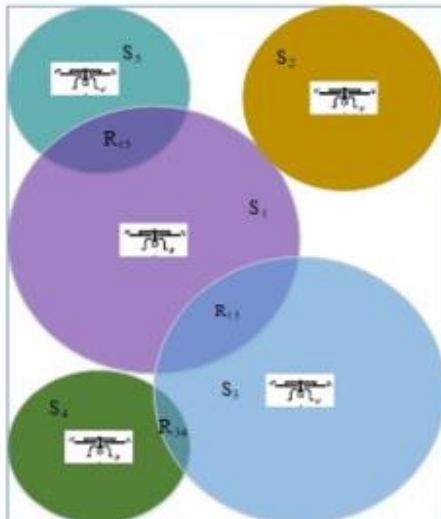
Для того, щоб площа покриття, яку обробляє група $\mathfrak{R}$ була максимальною, необхідно, щоб величина Y_c - цільовий функціонал, була мінімальною:

$$Y_c = \sum_{i=1}^N \sum_{j=i+1}^N F(T_i, T_j),$$

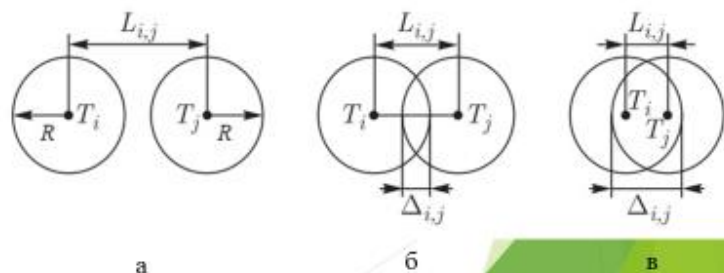
де функція $F(T_i, T_j)$ визначає, наскільки перетинаються зони покриття $Drone_i$ і $Drone_j$ з групи $\mathfrak{R}$, коли $Drone_i$ потрапить в точку $T_i \in S$ а $Drone_j$ - в точку $T_j \in S$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

14

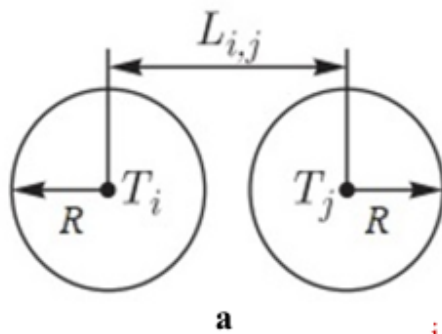

Розглянемо функцію $F(T_i, T_j)$. Можливі три випадки перетину областей, що покриваються групою $\mathfrak{R}$ $Drone_i$ і $Drone_j$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

15

Випадок а виникає, коли:

$$L_{i,j} \geq 2R,$$

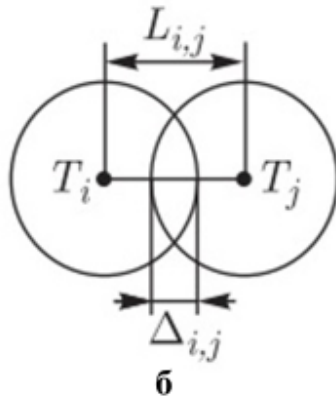
де $L_{i,j}$ - відстань між цільовими точками T_i і T_j

В цьому випадку області, що покриваються $Drone_i$ і $Drone_j$ взагалі не перетинаються, тому:

$$F(T_i, T_j) = 0,$$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

16

Випадок б виникає, коли:

$$R \leq L_{i,j} < 2R$$

При цьому значення функції $F(T_i, T_j)$ буде визначатися величиною $\Delta_{i,j}$, яка в даному випадку буде дорівнювати:

$$\Delta_{i,j} = L_{i,j} - 2(L_{i,j} - R) = L_{i,j} - 2L_{i,j} + 2R = 2R - L_{i,j}$$

Або, можна записати при $R < L_{i,j}$ перетин областей:

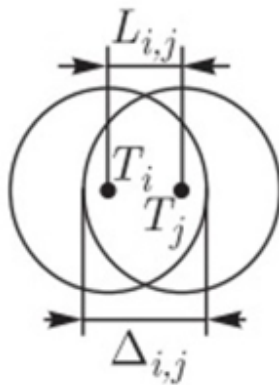
$$F(T_i, T_j) = \phi(2R - L_{i,j}),$$

де функція $\phi(2R - L_{i,j}) = \phi(\Delta_{i,j})$ визначається виразом :

$$\phi(\Delta_{i,j}) = 2R^2 \arctg\left(\frac{\sqrt{2R\Delta_{i,j} - \Delta_{i,j}^2}}{2R - \Delta_{i,j}}\right) - \frac{1}{2}(2R - \Delta_{i,j})\sqrt{2R\Delta_{i,j} - \Delta_{i,j}^2}$$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

17

в

виразом:

Випадок в виникає, коли:

$$L_{i,j} < 2R$$

При цьому значення функції $F(T_i, T_j)$ також визначається виразом, де $\Delta_{i,j}$ буде дорівнювати:

$$\Delta_{i,j} = 2(R - L_{i,j}) + L_{i,j} = 2R - 2L_{i,j} + L_{i,j} = 2R - L_{i,j}$$

Таким чином, отримуємо, що функція $F(T_i, T_j)$ визначається

$$F(T_i, T_j) = \begin{cases} 0, & \text{якщо } L_{i,j} \geq 2R \\ \varphi(\Delta_{i,j}), & \text{якщо } L_{i,j} < 2R \end{cases}$$

де $\Delta_{i,j} = 2R - L_{i,j}$.

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

18

Крок №1. Визначаємо відстань між цільовими точками А і В за формулою:

$$L_{A,B} = \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2}$$

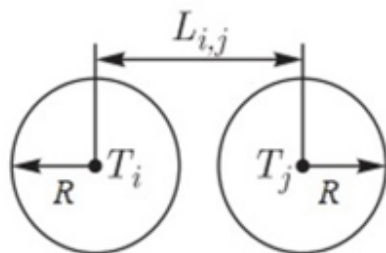
$$L_{A,B} = \sqrt{(9-6)^2 + (6-4)^2} = \sqrt{(3)^2 + (2)^2} = \sqrt{9+4} = \sqrt{13} = 3,6$$

Крок №2. Перевіряємо умову для $L_{A,B}$:

Випадок (а) виникає, коли:

$$L_{i,j} \geq 2R$$

$$3,6 \geq 4$$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

19

Крок №3. Для кожного випадку функція $F(T_A, T_B)$ визначається по різному:

- для **випадку (а)** ця функція дорівнює - 0;
- для **випадку (б)** ця функція дорівнює $\Delta_{A,B}$;
- для **випадку (в)** ця функція дорівнює $\Delta_{A,B}$.

Але для **випадків (б) і (в)** $\Delta_{A,B}$ визначається по різному.

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

20

Крок №4. Оскільки у нас **випадок (б)**, то $\Delta_{A,B}$ визначається як:

$$\Delta_{A,B} = L_{A,B} - 2(L_{A,B} - R) = L_{A,B} - 2L_{A,B} + 2R = 2R - L_{A,B}$$

$$\Delta_{A,B} = 4 - 3,6 = 0,4 \text{ м}$$

Крок №5. При $R \leq L_{A,B}$ перетин областей визначається:

$$F(T_A, T_B) = \varphi(2R - L_{A,B}) = \varphi(\Delta_{A,B})$$

$$\varphi(\Delta_{A,B}) = 2R^2 \arctan\left(\frac{\sqrt{2R\Delta_{A,B} - \Delta_{A,B}^2}}{2R - \Delta_{A,B}}\right) - \frac{1}{2}(2R - \Delta_{A,B})\sqrt{2R\Delta_{A,B} - \Delta_{A,B}^2}$$

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ДВОХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

21

Шаг №6. Таким чином $F(T_A, T_B)$ дорівнює:

$$F(T_A, T_B) = \begin{cases} 0, & \text{якщо } L_{A,B} \geq 2R \neq 3,6 \geq 4 \\ \varphi(\Delta_{A,B}) & \text{якщо } L_{A,B} < 2R = 3,6 < 4 \end{cases}$$

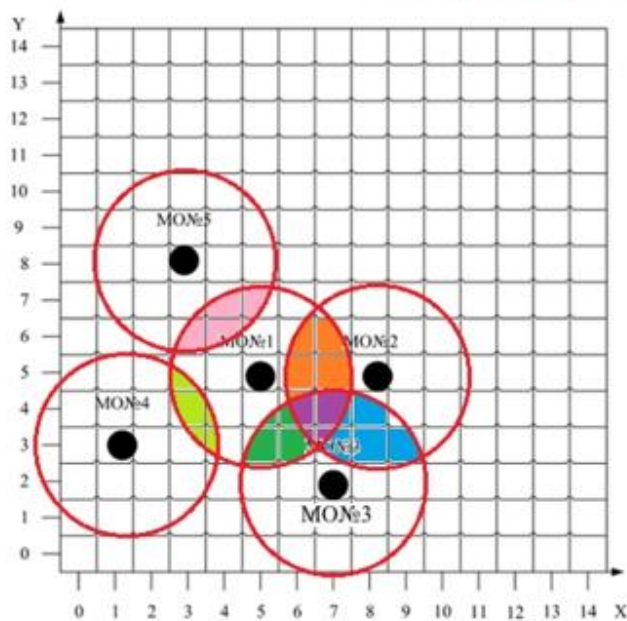
тоді:

$$F(T_A, T_B) = \varphi(\Delta_{A,B}) = 0,4 \text{ м.}$$

Зони покриття Drone_i і Drone_j перетинаються на 0,4 м.

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗРАХУНКІВ

22

Всі основні розрахунки імітаційного моделювання наведені в атестаційній роботі

ВИСНОВКИ

23

ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ БУВ розроблений алгоритм, взаємодії двох інтелектуальних мобільних об'єктів.

В МАГІСТЕРСЬКІЙ АТЕСТАЦІЙНІЙ РОБОТІ ВИРШЕНІ ТАКІ ЗАДАЧІ:

- ❖ проведено огляд бездротових мереж;
- ❖ проведено огляд протоколів маршрутизації мобільних самоорганізуючих мереж;
- ❖ проведено огляд стратегій групового управління інтелектуальними мобільними об'єктами.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

24